

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 380

Unia Europejska w 10 lat po największym rozszerzeniu

Redaktorzy naukowi
Ewa Pancer-Cybulska
Ewa Szostak

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2015

Redaktor Wydawnictwa: Teresa Zielińska
Redaktor techniczny i korektor: Barbara Łopusiewicz
Łamanie: Adam Dębski
Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronach internetowych Wydawnictwa
www.pracnaukowe.ue.wroc.pl
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2015

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-439-4

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:
EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp.....	11
------------	----

Część 1. Procesy rozwojowe krajów i regionów Europy – konwergencja czy dywergencja?

Jan Borowiec: Konwergencja regionalna w Unii Europejskiej.....	15
Leszek Cybulski: Dywergencja rozwoju regionalnego w krajach UE po 2000 roku a polityka spójności.....	26
Zofia Hasińska: Regionalne zróżnicowanie zmian zatrudnienia w Polsce w okresie integracji europejskiej	39
Jarosław M. Nazarczuk: Kryzys gospodarczy a zróżnicowanie regionalne w UE.....	50
Pasquale Tridico: Ten years after the accession of Central and Eastern Europe countries in the EU: evaluation in comparison to the transition in former Soviet Republic.....	60
Zhanna Tsaurkubule, Alevtina Vishnevskaja: Some aspects of economic development of the Latvian market during 10 years of its membership in the European Union.....	82
Dilara Usmanova: Enhancement of the methodological and systematic founda- tion for monitoring socio-economic developments in Latvian regions..	94
Agnieszka Wojewódzka-Wiewiórska: Zmiany poziomu rozwoju społecz- no-ekonomicznego powiatów w Polsce a pozyskiwanie środków z UE....	102

Część 2. Polityka spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej jako narzędzie rozwoju Unii Europejskiej

---

Wojciech Bożek: Znaczenie i wysokość środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej jako kategorii środków publicznych.....	117
Krystian Heffner, Piotr Gibas: Polityka spójności UE a obszary funkcyjnal- ne centrów regionalnych w Polsce.....	127
Natalia Konopińska: Polityka spójności a obszary górskie na przykładzie programu „Alpine Space”.....	139
Joanna Kudelko: Nowy model europejskiej polityki spójności i jego możli- we konsekwencje dla rozwoju społeczno-gospodarczego w Polsce.....	150
Marek Pieniążek, Dominika Rogalińska: Statystyka publiczna w procesie monitorowania wymiaru terytorialnego polityki spójności	158

Magdalena Pronobis: Fundusze strukturalne w roli kapitału wysokiego ryzyka: skala i przesłanki interwencji.....	166
--	-----

Część 3. Beneficjenci polityki spójności

Adam A. Ambroziak: Prawne i ekonomiczne aspekty pomocy regionalnej w Polsce po akcesji do UE.....	177
Maria Bucka: Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w okresie realizacji polityki spójności w 2007-2013	189
Barbara Kryk: Rozwój przedsiębiorczości kobiet w Polsce jako wyraz realizacji unijnej polityki równości	197
Paweł Mańczyk: Opodatkowanie pomocy finansowej z Funduszu Spójności	207
Beata Skubiak: Czy fundusze strukturalne rozwijają województwo zachodniopomorskie?.....	215
Justyna Socińska: Rola i znaczenie Programu Leader w rozwoju obszarów wiejskich w latach 2007-2013 na przykładzie województwa opolskiego ..	225
Piotr Szamrowski, Adam Pawlewicz: Praktyczne aspekty wdrażania podejścia Leader na przykładzie Lokalnych Grup Działania i Lokalnych Grup Rybackich funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim.....	233
Katarzyna Tracz-Krupa: Analiza wpływu Europejskiego Funduszu Społecznego na rozwój zasobów ludzkich w Polsce	245
Anna Tutak: Zmiany w podejściu do świadczenia usług szkoleniowych w ramach EFS w latach 2004-2013	256
Magdalena Wojarska, Izabela Zabielska: Samorząd lokalny jako beneficjent funduszy unijnych (na przykładzie gmin województwa warmińsko-mazurskiego)	266

Część 4. Wiedza i innowacje a polityka spójności Unii Europejskiej

---

Małgorzata Dziembala: Wspieranie inteligentnych specjalizacji regionów w Unii Europejskiej w warunkach globalizacji	279
Dorota Kwiatkowska-Ciotucha: Programy rozwojowe uczelni szansą wzbogacenia oferty i podniesienia jakości kształcenia w polskich szkołach wyższych	289
Dorota Murzyn: Innowacyjność w polityce spójności Unii Europejskiej.....	301
Aleksandra Nowakowska: Inteligentne specjalizacje regionalne – nowa idea i wyzwanie dla polityki regionalnej	310
Agata Surówka: Innowacyjność województw Polski Wschodniej na tle kraju	319

Nataliya Tyuleneva, Anastasia Lisnyak: Social and economic development of regions based on cluster programs: European and Russian experience .	327
Monika Zadrożniak: Wyrównywanie szans edukacyjnych w ramach polityki spójności jako kierunek poprawy jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich w Polsce	334

Część 5. Problemy rozwoju regionalnego

Bernadeta Baran: Terytorialne odniesienie działań rozwojowych w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego	345
Aranka Ignasiak-Szulc, Ireneusz Jaźwiński: Pozycja ustrojowa samorządu województwa w kontekście jego roli w polityce rozwoju w Polsce	356
Łukasz Olipra: Dostępność usług transportu lotniczego jako czynnik lokalizacji inwestycji zagranicznych na Dolnym Śląsku.....	368
Ewa Pancer-Cybulska: Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT) w pakiecie legislacyjnym na okres programowania 2014-2020	383
Ewa Szostak: Umowa Partnerstwa a Regionalny Program Operacyjny dla Dolnego Śląska na lata 2014-2020	394
Paweł Wacek: Rozwój gospodarczy a systemy transportowe regionów Polski.....	406
Alicja Zakrzewska-Półtorak: Wybrane aspekty rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego województwa dolnośląskiego po wejściu do Unii Europejskiej.....	416

Część 6. Rozwój społeczno-gospodarczy w Europie i problemy integracji

---

Iwo Augustyński: Struktura zadłużenia firm polskich na tle wybranych krajów europejskich na tle kryzysu z 2008 roku	429
Tetiana Girchenko: Formation of competitiveness of Ukrainian banks under the influence of foreign capital	443
Zbigniew Jurczyk, Barbara Majewska-Jurczyk: Model ochrony konsumentów w Unii Europejskiej	453
Danuta Kabat-Rudnicka: Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego RP w kluczowych kwestiach integracji europejskiej. Uwagi na marginesie polskiego członkostwa w Unii Europejskiej	465
Lidia Kłos: Rzeczowy wymiar polityki spójności w rozwoju branży wodno-kanalizacyjnej w Polsce	472
Zbigniew Mikołajewicz: Bezpieczeństwo energetyczne w polityce spójności Unii Europejskiej	481

Danuta Milaszewicz: Jakość rządzenia a rozwój społeczno-gospodarczy w krajach UE	491
Anna Nowak, Katarzyna Domańska: Konkurencyjność rolnictwa Polski Wschodniej w aspekcie zrównoważonego rozwoju.....	501
Zhanna Tsaurkubule: Improving social policy of Latvia as a factor of sustainable development of the state.....	510
Grażyna Węgrzyn: Zmiany strukturalne na rynku pracy – modernizacja czy stagnacja?	525

Summaries

Jan Borowiec: Regional convergence in the European Union	25
Leszek Cybulski: Divergence of regional development in the EU after 2000 and Cohesion Policy.....	38
Zofia Hasińska: Regional differentiation of changes in employment in Poland in the period of EU integration.....	49
Jarosław M. Nazarczuk: Economic crisis and regional inequalities in the European Union.....	59
Pasquale Tridico: Dziesięć lat po przystąpieniu krajów centralnej i wschodniej Europy do Unii Europejskiej: porównanie z przemianami w byłym Związku Radzieckim	81
Zhanna Tsaurkubule, Alevtina Vishnevskaja: Wybrane aspekty rozwoju ekonomicznego rynku Łotwy w ciągu dziesięciu lat jej członkostwa w Unii Europejskiej.....	93
Dilara Usmanova: Udoskonalanie metodologicznej i systematycznej organizacji monitorowania rozwoju społeczno-ekonomicznego regionów łotewskich.....	101
Agnieszka Wojewódzka-Wiewiórska: Districts changes in the socio-economic development level in Poland and obtaining EU funds.....	113
Wojciech Bożek: Significance and amount of funds from the budget of the European Union as a category of public resources.....	126
Krystian Heffner, Piotr Gibas: EU cohesion policy and functional areas of regional centres in Poland	135
Natalia Konopińska: “Alpine Space Programme” as an example of implementation of cohesion policy in mountain areas	149
Joanna Kudelko: New model of the European cohesion policy and its implications for social and economic development in Poland.....	157
Marek Pieniążek, Dominika Rogalińska: Public statistics in the process of monitoring of territorial dimension of cohesion policy.....	165
Magdalena Pronobis: Structural funds as venture capital: scale and conditions for intervention.....	174

Adam A. Ambroziak: Legal and economic aspects of regional state aid in Poland after the accession to the EU	188
Maria Bucka: Development of small and medium-sized enterprises during the implementation of cohesion policy in 2007-2013	196
Barbara Kryk: Development of women's entrepreneurship in Poland as a form of EU policy implementation of gender equality and employment ...	206
Paweł Mańczyk: Taxation of the financial assistance from the Cohesion Fund	214
Beata Skubiak: Do the structural funds develop Western Pomerania?	224
Justyna Socińska: Role and importance of Leader in the development of rural areas in 2007-2013 on the example of the Opole Voivodeship	232
Piotr Szamrowski, Adam Pawlewicz: The practical aspects of the implementation of the LEADER approach on the example of the LAGs and Fisheries Local Action Groups operating in the Warmia and Mazury Voivodeship	243
Katarzyna Tracz-Krupa: Analysis of the European Social Fund impact on the human resource development in Poland	255
Anna Tutak: Changes in approach to training programs conducted under Europejski Fundusz Społeczny fund in years 2004-2013	264
Magdalena Wojarska, Izabela Zabielska: Local government as a beneficiary of EU funds (on the example of the municipalities of the Warmia and Mazury Voivodeship)	275
Małgorzata Dziembala: Supporting of smart specialization of regions in the European Union in a globalized market	288
Dorota Kwiatkowska-Ciotucha: Development programs of universities as an opportunity for developing educational offer and improving the quality of teaching at Polish universities	300
Dorota Murzyn: Innovativeness in EU cohesion policy	309
Aleksandra Nowakowska: Regional smart specializations – a new idea and a challenge for regional policy	318
Agata Surówka: Innovativeness of Eastern Poland voivodeships compared with other regions	326
Nataliya Tyuleneva, Anastasia Lisnyak: Rozwój społeczno-gospodarczy regionów na podstawie programów klastrowych: doświadczenia Unii Europejskiej i Rosji	333
Monika Zadrożniak: Equalization of educational opportunities within the framework of cohesion policy as a way to improve the quality of life for residents of rural areas in Poland	342
Bernadeta Baran: Territorial dimension in the development strategy for the Lower Silesian Voivodeship	355

Aranka Ignasiak-Szulc, Ireneusz Jaźwiński: Legal status of voivodeship self-government in the context of its role in the development policy in Poland	367
Lukasz Olipra: Accessibility of the air transport services as a determinant of foreign investments location in Lower Silesia.....	381
Ewa Pancer-Cybulska: European Groupings of Territorial Cooperation (EGTC) in the legislative package for the 2014-2020 programming period.....	393
Ewa Szostak: Partnership Agreement and Regional Operational Program for Lower Silesia for the years 2014-2020.....	405
Paweł Wacek: Economic development and Polish transportation systems.....	415
Alicja Zakrzewska-Półtorak: Selected aspects of socio-economic and spatial development of Lower Silesian voivodeship after joining the European Union	426
Iwo Augustyński: Comparison of the debt structure of Polish companies with selected EU member countries against the background of the financial crisis from 2008.....	442
Tetiana Girchenko: Kształtowanie się konkurencyjności banków ukraińskich pod wpływem obcego kapitału.....	452
Zbigniew Jurczyk, Barbara Majewska-Jurczyk: Model of consumer protection in the European Union.....	464
Danuta Kabat-Rudnicka: Polish Constitutional Court's jurisdiction on the key issues of the European integration. Remarks on Poland's membership in the European Union.....	471
Lidia Kłos: Material dimension of cohesion policy in the development of the water-sewage industry in Poland.....	480
Zbigniew Mikołajewicz: Energy security in the cohesion policy of the European Union.....	490
Danuta Miłaszewicz: Governance quality vs. socio-economic development in the European Union.....	500
Anna Nowak, Katarzyna Domańska: Sustainable development approach in agriculture competitiveness of Eastern Poland	509
Zhanna Tsaurkubule: Poprawa polityki społecznej Łotwy jako czynnik zrównoważonego rozwoju państwa.....	524
Grażyna Węgrzyn: Structural changes in the labour market – modernisation or stagnation?.....	534

Natalia Konopińska

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

POLITYKA SPÓJNOŚCI A OBSZARY GÓRSKIE NA PRZYKŁADZIE PROGRAMU „ALPINE SPACE”

Streszczenie: Obszary górskie ze względu na problemy rozwojowe spowodowane specyficznymi cechami geograficznymi od wielu lat stanowią przedmiot szczególnej troski polityki spójności Unii Europejskiej. Jednakże mimo podjętych działań do dziś nie udało się opracować definicji obszarów górskich i jednolitych kryteriów ich delimitacji. Artykuł posiada charakter opisowy i sprawozdawczy. Jego celami są pokazanie praktycznego podejścia Unii Europejskiej do realizacji założeń polityki spójności w regionie alpejskim na przykładzie programu „Alpine Space” oraz próba odpowiedzi na pytanie, jakie założenia polityki spójności 2014-2020 będą sprzyjać rozwojowi obszarów górskich.

Słowa kluczowe: obszary górskie, polityka spójności.

DOI: 10.15611/pn.2015.380.11

*Góry najczęściej wznoszą się na granicach między państwami,
dzielą, geograficznie, narody.
Ale są także miejscem spotkań ludzi żyjących po obu ich stronach,
tych ludzi, których góry przyciągają, a nie odpychają.*

Andrzej Paczkowski

1. Wstęp

W Piątym raporcie na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej wykazano, że niektóre cechy geograficzne mogą potęgować problemy rozwojowe, co jest szczególnie widoczne w regionach górskich [Komisja Europejska 2010].

Charakteryzują się one niekorzystnymi warunkami fizyczno-geograficznymi, klimatycznymi i glebowymi, powodującymi utrudnienia dla rolnictwa oraz rozwoju transportu z powodu wyższych niż na obszarach nizinnych kosztów budowy infrastruktury [*Koncepcja Przestrzennego...*].

Obszary górskie zajmują prawie 1/3 powierzchni Unii Europejskiej i zamieszkuje je 13% ogólnej ludności Wspólnoty.

Tabela 1. Obszary górskie i ich mieszkańcy w Unii

Państwa UE	Udział powierzchni obszarów górskich w ogólnej powierzchni kraju (%)	Udział mieszkańców obszarów górskich w ogólnej liczbie ludności (%)
Austria	74	48,4
Francja	25	10,4
Niemcy	16	9,0
Polska	5	5,2
UE-27	29	13,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [European Environment Agency 2010].

Chociaż wielkość obszarów górskich i liczba ich mieszkańców jest bardzo zróżnicowana, w niektórych krajach, np. w Austrii, udział powierzchni obszarów górskich stanowi powyżej 70% ogólnej powierzchni kraju i zamieszkuje go prawie połowa ludności, co prezentuje tabela 1.

Ponadto obszary górskie spełniają ważne funkcje w wymiarze ekonomicznym, a należą do nich: gromadzenie zasobów wodnych, gospodarka leśna, turystyka i uzdrowiska oraz rolnictwo [Czudec 2010].

Zatem ze względu na znaczącą liczbę zamieszkującej ludności, specyficzne cechy i pełnione funkcje obszary górskie należą do terenów, do których polityka spójności jest adresowana w pierwszej kolejności.

2. Polityka spójności a obszary górskie

Debata na temat spójności obszarów górskich toczy się na różnych szczeblach Wspólnoty Europejskiej od początku lat 70. ubiegłego stulecia.

Do jednego z najstarszych aktów prawnych należy licząca 40 lat, ale wciąż aktualna rezolucja Komitetu Ministrów Rady Europy „O ekonomicznych i społecznych problemach regionów górskich” [Committee of Ministers 1974], omawiająca szanse i zagrożenia, jakie niesie ze sobą rozwój rolnictwa, leśnictwa, rzemiosła i turystyki na obszarach górskich.

Mimo obszernego ustawodawstwa dopiero traktat lizboński w 2007 r. wprowadził odniesienie dotyczące terenów górskich do pierwotnego prawa UE. W art. 174 TFUE podkreśla się, że „...w szczególności Unia zmierza do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych [...] które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, takich jak [...] górskie” [Wersja skonsolidowana Traktatu...].

W zielonej księdze w sprawie spójności terytorialnej regiony górskie zaliczono do wymagających specjalnych działań ze strony polityki spójności, ponieważ napotykają one szczególne wyzwania rozwoju, jakie niosą zmiany klimatyczne, zależność od ograniczonej liczby rodzajów działalności gospodarczej, presja powodowana przez turystykę oraz utrata bioróżnorodności [Komisja Wspólnot Europejskich 2008].

Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2020 przypomina, iż szczególne uwarunkowania geograficzne w znacznym stopniu wpływają na szanse rozwojowe obszarów górskich, charakteryzujących się szczególnymi, często transgranicznymi cechami i zmagających się z poważnymi, trwałymi ograniczeniami geograficznymi lub demograficznymi, które negatywnie wpływają na ich potencjał rozwojowy [Agenda Terytorialna... 2011].

W Piątym raporcie na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej wzywa się kraje członkowskie do przygotowania specjalnych wytycznych dla obszarów górskich [Komisja Europejska 2010], ale budzi zaciekawienie to, że do tej pory na poziomie unijnym nie opracowano spójnej strategii oraz nie przyjęto definicji obszarów górskich. Komisja Europejska uznała tym samym, że akceptując definicje obszarów górskich stosowane przez poszczególne kraje, zaleca ich traktowanie jako zwykłe tereny, na których klimat i topografia utrudniają rozwój gospodarczy [Komisja Europejska 2012]. Stanowisko przyjęte przez Komisję Europejską spowodowało, iż jako obszary górskie zakwalifikowano obszary niegórskie w krajach nordyckich o temperaturach, które są podobne do temperatur w najwyższych częściach Alp.

Kryteria topograficzne – wysokość nad poziomem morza i stopień nachylenia stoku – mają zastosowanie przy delimitacji obszarów górskich na poziomie LAU 2 jako obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, ponieważ charakteryzują się one znacznymi ograniczeniami użytkowania ziemi i wzrostem kosztów pracy w związku z istnieniem trudnych warunków klimatycznych i koniecznością stosowania drogiego specjalistycznego sprzętu [Rozporządzenie Rady 1999].

Jednak wartości progowe wysokości nad poziomem morza i stopnia nachylenia stoku w poszczególnych państwach członkowskich znacznie się od siebie różnią. W większości państw minimalna granica wysokości nad poziomem morza znajduje się w przedziale od 500 do 1000 m n.p.m. Państwa południowe uznają za obszary górskie terytoria położone na wysokości od 800 do 1000 m n.p.m., region Salzburga, Słowacja oraz Czechy od 600 m, Polska od 500 m, w Szwecji i Finlandii jest to całe terytorium położone na północ od 62. równoleżnika bez względu na jego rzeczywistą wysokość nad poziomem morza [Czapiewski i in. 2008]. Zatem obszary będące górkimi w Słowacji nie byłyby uznane za takowe w Niemczech.

W raporcie *Obszary górskie w Europie* wykonanym na zlecenie Komisji Europejskiej obszary górskie wyodrębniono na poziomie LAU 2 na podstawie wysokości nad poziomem morza, stopnia nachylenia stoku i promienia, na którym to nachylenie występuje. Jednak aspekt zagospodarowania przestrzennego obszarów górskich wymusił na autorach zastosowanie w raporcie podejścia polegającego na posługiwaniu się pojęciem „masywu”, uwzględniającym szerszy, względnie spójny rejon, obejmujący nie tylko obszar gór, ale również doliny i tereny podgórskie [NORDREGIO 2004].

Typologia wykorzystywana przez Eurostat do celów analitycznych delimituje regiony górskie na poziomie NUTS 3, a więc liczba ludności zamieszkująca obszar powinna kształtować się w granicach 150-800 tys. [Rozporządzenia 2003].

Regiony są definiowane jako górskie, jeżeli spełniają jeden z trzech poniższych warunków:

- więcej niż 50% ludności mieszka na obszarach górskich;
- więcej niż 50% powierzchni zajmują obszary górskie;
- więcej niż 50% ludności mieszka na obszarach górskich oraz więcej niż 50% powierzchni zajmują obszary górskie [European Commission 2010].

Na podobnych zasadach regiony górskie są wyodrębniane w Piątym raporcie na temat spójności... – są to regiony NUTS 3, gdzie 50% populacji zamieszkuje na terenie górzystym lub 50% obszaru stanowią tereny górzyste [Komisja Europejska 2010].

Za dostosowaniem zasięgu przestrzennego obszarów górskich do podziału administracyjnego przemawiają względy praktyczne – dostępność danych statystycznych oraz istnienie organów zarządzających, które miałyby wdrażać politykę społeczną lub gospodarczą.

Jednak z reguły granice regionów górskich i administracyjnych nie pokrywają się, co unaocznia mapa w atlasie ESPON (2006). Jako regiony górskie potraktowano tam jednostki NUTS 3 z udziałem obszarów górzystych wynoszącym co najmniej 50% powierzchni. Wskutek zastosowania takiego kryterium na mapie nie pojawiły się polskie Sudety, a w Europie Zachodniej Wogezy [Potocki 2009].

Trzeba zauważyć, że stworzenie uniwersalnej strategii rozwoju obszarów górskich jest zadaniem równie trudnym, jak i stworzenie zunifikowanej definicji, ponieważ obszary te bardzo różnią się pod względem poziomu rozwoju społeczno-ekonomicznego, cech środowiska przyrodniczego oraz uwarunkowań historycznych i kulturowych. Potwierdzeniem tego jest nieudana próba ustanowienia Konwencji Górskiej, która miała określać cele i zasady polityki górskiej, podjęta przez Radę Europy w 2000 r. [Council of Europe 2001].

Jednak nie należy zrzucać całej odpowiedzialności za zapóźnienia i marginalizację obszarów górskich na brak stosownego prawodawstwa, ponieważ obszary te często charakteryzują się transgranicznym położeniem i mogą brać udział w programach w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej, czego dowodzi Program Operacyjny „Alpine Space”.

3. Program Operacyjny „Alpine Space”

Główną cechą charakterystyczną obszaru objętego programem są Alpy – największe pasmo górskie w Europie. Terytorium w sensie geograficznym składa się ze strefy górskiej, która jest przestrzennie nierozzerwalnie związana z otaczającymi ją pogórzami i nizinami, częścią strefy przybrzeżnej Morza Śródziemnego, w tym Adriatyku, dolin rzecznych Dunaju, Rodanu i Renu [*Alpine Space Programme...* 2006].

W programie „Alpine Space” uczestniczą państwa członkowskie i regiony na poziomie NUTS 2, zaprezentowane w tabeli 2.

Tabela 2. Państwa członkowskie uczestniczące w programie „Alpine Space”

Kraj	Jednostka administracyjna/region
Austria	Vorarlberg, Tyrol, Salzburg, Karyntia, Styria, Górna Austria, Dolna Austria, Wiedeń, Burgenland
Francja	Rodan-Alpy, Prowansja-Alpy-Lazurowe Wybrzeże, Franche-Comté, Alzacja
Niemcy	dzielnice Górnej Bawarii i Szwabii (w Bawarii), Tybingi i Freiburgu (w Badenii-Wirtembergii)
Włochy	Lombardia, Friuli-Wenecja Julijska, Veneto, Trydent-Górna Adyga, Dolina Aosty, Piemont, Liguria
Słowenia	Cały kraj
Liechtenstein	Cały kraj
Szwajcaria	Cały kraj

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Alpine Space Programme... 2006].

Program „Alpine Space” obejmuje powierzchnię 450 000 km², którą zamieszkuje 70 mln ludzi mówiących w wielu językach (niemiecki, szwajcarsko-niemiecki, francuski, włoski, ladański, retoromański, słoweński, chorwacki, węgierski) i należących do różnych kultur.

Z tej liczby tylko 13 mln mieszkańców żyje w alpejskiej strefie górskiej, która zajmuje ok. 191 000 km², co stanowi blisko 50% całkowitej powierzchni objętej programem współpracy [Alpine Space Programme... 2006].

Kooperacja na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym jest głęboko zakorzeniona w historycznych tradycjach regionu alpejskiego. Wśród wielu stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, które znacząco przyczyniły się do rozwoju współpracy na tym obszarze, najczęściej wymienia się: Arge Alp (1972), Alpen Adria (1978) i Alpine Convention (1989).

Komisja Europejska biorąc pod uwagę wzmacniającą się ekonomiczną i społeczną współpracę w regionie alpejskim oraz działając zgodnie z założeniami celu 3 Programu Rozwoju Przestrzeni Wspólnotowej „Mądre zarządzanie i rozwój przyrodniczego i kulturowego dziedzictwa”, zaproponowała innowacyjne transnarodowe podejście do rozwoju przestrzennego obszaru Alp: program pilotażowy „Alpy Wschodnie” w ramach inicjatywy INTERREG IIC (1994-1999).

Do udziału w programie zakwalifikowano: Austrię (Kärnten, Oberösterreich, Salzburg, Tyrol, Vorarlberg), Niemcy (Oberbayern i Schwaben, Tübingen), Włochy (Lombardia, Friuli-Wenecja Julijska, Veneto, Bolzano) oraz Szwajcarię, Liechtenstein i Słowenię.

Główne założenia programu „Alpy Wschodnie” dotyczyły m.in.: opracowania wspólnej strategii planowania przestrzennego, rozwoju przyjaznych środowisku lokalnych sieci transportowych oraz tworzenia racjonalnych rozwiązań dla terenów,

gdzie może dojść do konfliktu między rozwojem gospodarczym i ochroną zasobów naturalnych.

Finansowanie programu z EFRR wyniosło 5 mln ECU, a poziom współfinansowania sięgał 50% [European Commission 2011].

Jednocześnie z „Alpami Wschodnimi” w ramach INTERREG-u IIC został uruchomiony program obejmujący zachodnią część regionu śródziemnomorskiego i Alpy Zachodnie. Do jego głównych zadań należało zachęcanie do międzyregionalnej współpracy między Francją, Włochami i Austrią w dziedzinie kultury oraz poprawa lokalnych sieci transportowych i promowania zrównoważonego rozwoju.

Oprócz wymienionych wyżej inicjatyw, obszar alpejski w tym okresie brał udział w innych programach unijnych finansowanych z funduszy strukturalnych, takich jak LEADER II (cele: 1, 2, 5a i 5b) [*Alpine Space Programme...* 2001].

Wykorzystując doświadczenia zdobyte w poprzednim okresie programowania, Komisja Europejska w latach 2000-2006 uruchomiła program współpracy ponadnarodowej „Alpine Space” w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIB.

Tabela 3 przedstawia priorytety programu „Alpine Space” oraz wysokość dofinansowania z EFRR.

Tabela 3. Priorytety „Alpine Space” 2000-2006 i wysokość dofinansowania (mln euro)

Priorytety	Dofinansowanie
1. Promowanie obszaru „Alpine Space” jako konkurencyjnej przestrzeni gospodarczej, przyjaznej mieszkańcom	15,8
2. Rozwój zrównoważonego systemu transportowego, ze szczególnym uwzględnieniem efektywności, intermodalności i lepszej dostępności	19,4
3. Mądre zarządzanie przyrodą, krajobrazem i dziedzictwem kulturowym oraz zapobieganie klęskom żywiołowym	21,6
4. Wspomaganie administracyjne i techniczne	3,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [*Programme Complement...* 2004].

Łączna suma dofinansowania programu „Alpine Space” w latach 2000-2006 wyniosła 60,4 mln euro. Największą kwotę (21,6 mln euro) i prawie 28% całego dofinansowania przeznaczono na realizację trzeciego priorytetu, do którego celów szczegółowych należały zachowanie bioróżnorodności i dziedzictwa kulturowego oraz ochrona ludności i zabezpieczenie infrastruktury przed klęskami żywiołowymi poprzez rozwój współpracy i wymianę informacji.

Program „Alpine Space” był kontynuowany w latach 2007-2013 w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej i miał na celu zwiększenie konkurencyjności i atrakcyjności obszaru poprzez opracowanie wspólnych rozwiązań tam, gdzie dają one największe efekty oraz są wymagane ze względu na rozwój zrównoważony.

Wysokość dofinansowania w latach 2007-2013 wynosiła prawie 97,8 mln euro, co stanowiło ok. 1,1% wszystkich inwestycji unijnych przewidzianych na potrzeby

Europejskiej Współpracy Terytorialnej w ramach polityki spójności na lata 2007-2013 [European Commission 2007].

Jak wynika z tabeli 4, największe wsparcie (ok. 30% ogólnej kwoty dofinansowania) w latach 2007-2013 otrzymały dwa priorytety: priorytet pierwszy (skierowany na wzmocnienie potencjału innowacyjnego MŚP, wykorzystanie dziedzictwa kulturowego, zwiększenie roli obszarów miejskich jako siły napędowej zrównoważonego rozwoju) oraz priorytet trzeci („Ochrona środowiska”).

Tabela 4. Priorytety i wysokość dofinansowania programu „Alpine Space” 2007-2013 (mln euro)

Priorytety	Dofinansowanie
1. Konkurencyjność i atrakcyjność „Alpine Space”	32,2
2. Dostępność i łączność	27,6
3. Ochrona środowiska i zapobieganie ryzyku	32,2
4. Pomoc techniczna	5,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [European Territorial Cooperation... 2007].

Porównanie wysokości dofinansowania w okresie programowania 2000-2006 i 2007-2013 pozwala stwierdzić, że ogólna wysokość środków przeznaczonych na realizację programu „Alpine Space” różni się o 7,7%, natomiast istotnie odróżnia się stosunek wkładu Unii Europejskiej i środków krajowych, co przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Wysokość dofinansowania programu „Alpine Space” według pochodzenia środków oraz okresu programowania (mln euro)

Pochodzenie środków	Okres programowania	
	2000-2006	2007-2013
Wkład UE	60,7	97,8
Wkład środków krajowych	60,0	32,2
Ogółem	120,7	130,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Programme Complement... 2004] i [European Territorial Cooperation... 2007].

W latach 2000-2006 wysokość środków krajowych wynosiła 49,7%, a unijnych 50,3% ogólnej kwoty dofinansowania programu. W następnym okresie programowania stosunek ten uległ zmianie: udział środków krajowych zmalał do 24,8%, a udział środków UE wzrósł do 75,2%.

W okresie programowania 2014-2020 „Alpine Space” będzie nadal wspierał współpracę transnarodową. Jednak przyszły budżet i program operacyjny są przedmiotem dyskusji między państwami i regionami partnerskimi, innymi organizacjami oraz reprezentantami Komisji Europejskiej.

Projekt programu operacyjnego jest skonstruowany na podstawie trzech osi priorytetowych, a mianowicie: innowacyjny „Alpine Space”, „Alpine Space” obsza-

rem niskiej emisji dwutlenku węgla oraz „Alpine Space” jako przyjazne miejsce zamieszkania [*Alpine Space Programme. European... 2013*].

Ze względu na sukcesy programu 23 maja 2013 r. Parlament Europejski przyjął rezolucję wzywającą do opracowania strategii makroregionalnej na rzecz Alp. W rezolucji stwierdza się, że terytorialny wymiar strategii doprowadzi do rozwinięcia idei spójności, zapewniając przekształcenie niekorzystnych warunków przyrodniczych obszarów górskich w zalety i szanse [European Parliament 2013]. Europejska Strategia dla Alpejskiego Regionu (EUSAR) powinna powstać do końca czerwca 2015 r. [European Council 2013].

Sukcesy programu „Alpine Space” zainspirowały Czechy, Polskę, Rumunię, Serbię, Słowację, Ukrainę oraz Węgry do podpisania w 2003 r. Konwencji Karpacciej w celu ochrony i zrównoważonego rozwoju Karpat [Carpathian Convention 2003].

4. Zakończenie

Posługując się przykładem programu „Alpine Space”, można przypuszczać, że rozwojowi obszarów górskich będą sprzyjać takie założenia polityki spójności 2014-2020, jak [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające...]:

1. Obowiązek uwzględnienia szczególnych wyzwań regionów górskich przez państwa członkowskie i regiony w celu osiągnięcia spójności terytorialnej.

2. Strategie makroregionalne poprzez nadanie priorytetu operacjom realizowanym w ramach takiej strategii albo poprzez organizowanie dla nich odrębnych naborów wniosków.

3. Zróżnicowanie stopy dofinansowania programów operacyjnych pod warunkiem uwzględnienia specyficznych wymagań obszarów górskich w rozumieniu prawodawstwa krajowego danego państwa członkowskiego.

4. W przypadku gdy całość osi priorytetowej jest realizowana w ramach rozwoju lokalnego, maksymalna stopa dofinansowania może być powiększona o dziesięć punktów procentowych.

5. Zintegrowane inwestycje terytorialne finansowane przez EFRR, EFS oraz Fundusz Spójności. Poza inwestycjami wspierającymi terytorialną strategię rozwoju w ramach ZIT, dodatkowe działania dotyczące tego samego obszaru mogą być finansowane w ramach osi priorytetowych programów operacyjnych nieuczestniczących w finansowaniu ZIT [Komisja Europejska 2014].

6. Rozszerzenie celów Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT) tak, aby dotyczyły one również zmniejszenia przeszkód we współpracy terytorialnej między regionami, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych, uproszczenia procedury zmiany konwencji, otwarcia EUWT dla członków z państw trzecich [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1302/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. zmieniające...].

Literatura

- Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2020. W kierunku sprzyjającej społecznemu włączeniu, inteligentnej i zrównoważonej Europy zróżnicowanych regionów*, 2011, Gödöllő, http://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/Polityka_przestrzenna/KPZK/Aktualnosci/Documents/Agenda_Terytorialna_UE_2020_041013.pdf (16.03.2014).
- Alpine Space Programme. European Territorial Cooperation 2014 – 2020. Operational Programme (draft)*, 2013, http://www.alpine-space.eu/fileadmin/media/2014-2020/OP_draft_Chap_1-2-8.pdf (16.03.2014).
- Alpine Space Programme. INTERREG III B Community Initiative*, 2006, http://www.alpine-space.org/uploads/media/CIP-_Alpine_Space.pdf (16.03.2014).
- Alpine Space Programme. INTERREG III B Community Initiative. Final Version*, 2001, http://www.espaces-transfrontaliers.org/fileadmin/user_upload/documents/Programmes_europeens/PO_IIIB_Arc_alpin.pdf (16.03.2014).
- Carpathian Convention, 2003, <http://www.carpathianconvention.org/national-focal-points-26.html> (16.03.2014).
- Committee of Ministers, 1974, *On Economic and Social Problems of Mountain Regions*, <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=590032&SecMode=1&DocId=648358&Usage=2> (16.03.2014).
- Council of Europe, 2001, *Recommendation 75 (2000) on the draft European outline convention on mountain regions*, <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=REC%282000%29075&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=COE&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864> (16.03.2014).
- Czapiewski K., Niewęłowska G., Stolbova M., 2008, *Obszary o niekorzystnym gospodarowaniu w rolnictwie. Stan obecny i wnioski na przyszłość*, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Warszawa, <http://www.ierigz.waw.pl/publikacje/raporty-programu-wieloletniego-2005-2009/1314186553> (16.03.2014).
- Czudec A., 2010, *Czynniki kształtujące konkurencyjność regionu górskiego (na przykładzie polskich Karpat)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów.
- European Commission, 2007, *Operational Programme “Alpine Space”*, http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/details_new.cfm?LAN=7&gv_PAY=DE&gv_reg=ALL&gv_PGM=1258&gv_per=2&gv_defL=7 (16.03.2014).
- European Commission, 2010, *Regional typologies overview*, Eurostat, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Regional_typologies_overview (16.03.2014).
- European Commission, 2011, http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/interreg3/inte2/pdit2_en.htm (16.03.2014).
- European Council, 2013, *Conclusions*, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/press_data/en/ec/140245.pdf (16.03.2014).
- European Environment Agency, 2010, *Europe’s Ecological Backbone: Recognising the True Value of our Mountains*, Luxembourg, <http://www.eea.europa.eu/publications/europes-ecological-backbone> (16.03.2014).
- European Parliament, 2013, *European Parliament resolution on a macro-regional strategy for the Alps*, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=MOTION&reference=P7-RC-2013-0190&language=EN> (16.03.2014).
- European Territorial Cooperation 2007 – 2013. Operational Programme Alpine Space*, 2007, http://www.alpinespace.eu/uploads/media/Operational_Programme_ASP_01.pdf (16.03.2014).
- Komisja Europejska, 2010, *Inwestowanie w przyszłość Europy. Piąty raport na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej*, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion5/index_en.cfm (16.03.2014).

- Komisja Europejska, 2012, *Glosariusz. Obszary górskie*, http://ec.europa.eu/regional_policy/glossary/mountain_areas_pl.cfm (16.03.2014).
- Komisja Europejska, 2014, *Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. Polityka spójności 2014 – 2020*, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/iti_pl.pdf (16.03.2014).
- Komisja Wspólnot Europejskich, 2008, *Zielona księga w sprawie spójności terytorialnej. Przekształcenie różnorodności terytorialnej w siłę*, http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/consultation/terco/paper_terco_pl.pdf (16.03.2014).
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, http://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_przestrzenna/kpz/strony/koncepcja_przestrzennego_zagospodarowania_kraju.aspx (16.03.2014).
- NORDREGIO, 2004, *Mountain Areas in Europe: Analysis of Mountain Areas in EU Member States, Acceding and Other European Countries*, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/montagne/mount1.pdf (16.03.2014).
- Potocki J., 2009, *Funkcje turystyki w kształtowaniu transgranicznego regionu górskiego Sudetów*, Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław.
- Programme Complement. INTERREG III B Community Initiative. Alpine Space Programme*, 2004, <http://archive.interact-eu.net/download/application/pdf/1109287> (16.03.2014).
- Rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003R1059:20070302:PL:PDF> (16.03.2014).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1302/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) w celu doprecyzowania, uproszczenia i usprawnienia procesu tworzenia takich ugrupowań oraz ich funkcjonowania, <http://new.eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1302> (16.03.2014).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, <http://new.eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1303> (16.03.2014).
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) oraz zmieniające i uchylające niektóre rozporządzenia, <http://www.kwalifikowalnosc.gov.pl/NR/rdonlyres/8D8F607C-563E-45E8-9EDB-B084E5FBF266/19976/1257rozp1999.pdf> (16.03.2014).
- Wersja skonsolidowana Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, http://oide.sejm.gov.pl/oide/index.php?option=com_content&view=article&id=14804&Itemid=946#3.18 (16.03.2014).

“ALPINE SPACE PROGRAMME” AS AN EXAMPLE OF IMPLEMENTATION OF COHESION POLICY IN MOUNTAIN AREAS

Summary: Mountain areas are the subject of special concerns of EU cohesion policy due to development problems caused by specific physical features. Despite many efforts all taken attempts to create uniform definition and delimitation criteria of mountain areas have failed. This article has a descriptive and reporting character. The aim of this paper is to present the practical approach of European Union towards the implementation of cohesion policy in Alpine regions and to answer the question which proposals of Cohesion Policy 2014-2020 could be particularly beneficial for mountain areas.

Keywords: mountain areas, cohesion policy.